

ЯК ОЗНАЙОМИТИСЯ ІЗ СУДОВИМ РІШЕННЯМ

СУДОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ У ЗАПИТАННЯХ І ВІДПОВІДЯХ

Київ 2008

Рекомендовано до друку Науково-програмною радою Центру політико-правових реформ

Відповідальний редактор – Р.О. Куйбіда, к.ю.н., заступник Голови Правління Центру політико-правових реформ

Як ознайомитися із судовим рішенням? // Автор-упорядник Т.В. Руда. – Київ, 2008. - с. 40

У брошурі мовою, доступною для широкого загалу читачів, описано способи, за допомогою яких кожен має можливість ознайомитися із судовими рішеннями. Особливу увагу приділено механізмам, що запроваджено Законом України «Про доступ до судових рішень», зокрема Єдиному державному реєстру судових рішень. Реєстр – найповніша на сьогодні база рішень українських судів загальної юрисдикції, яка розміщена в Інтернеті і відкрита для безкоштовного користування.

Витяги із законодавчих актів наведено станом на 1 вересня 2008 р. Видання розраховане на учасників судового процесу, зокрема й потенційних, адвокатів, суддів, працівників апаратів судів, студентів та викладачів права, журналістів, які висвітлюють діяльність судів, та кожного, кого цікавить судовий механізм захисту прав людини.

ПРОЕКТ "УКРАЇНА: ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА"

Це видання здійснене завдяки фінансовій підтримці Міжнародного Фонду «Відродження», а також за підтримки американського народу через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID).

© Центр політико-правових реформ, 2008
© Т.В. Руда, 2008

ЗМІСТ

Для чого і для кого ця книжка?	4
Як одержати доступ до судових рішень?	5
Як проголошують судові рішення?	6
Як і хто може отримати доступ до матеріалів справи та копію судового рішення?	8
Як знайти судові рішення в Інтернеті?	12
Як публікують судові рішення у друкованих виданнях?	19
Чим регулюється доступ до судових рішень?	20
Закон України «Про доступ до судових рішень»	20
Закон України «Про судоустрій України» (витяг)	26
Цивільний процесуальний кодекс України (витяг)	26
Кодекс адміністративного судочинства України (витяг)	29
Господарський процесуальний кодекс України (витяг)	32
Кримінально-процесуальний кодекс України (витяг)	33
Закон України «Про Конституційний Суд України» (витяг)	34
Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» (витяг)	35
На дошку оголошень суду	37
Про доступ до судового рішення особи, яка не брала участі у справі	37
Про Єдиний державний реєстр судових рішень	38

Якби Ви побували у суді будь-якої розвинутої країни, то на вході побачили б розкладку з безкоштовними буклетами і брошурами, які розповідають про організацію і діяльність суду – вони допомагають зорієнтуватися особі у складних лабіринтах системи правосуддя.

Саме до таких видань можна віднести книжку, яку Ви тримаєте в руках. Щоправда, вона стосується лише одного питання – доступності судових рішень. Але сподіваємося, що невдовзі і в українських судах можна буде побачити ознайомчі буклети з усіх питань, що найчастіше постають перед відвідувачами суду, - щодо підсудності справ, порядку звернення до суду, правил поведінки в суді тощо. Такі буклети дають можливість усунути чимало питань у відвідувачів суду, а отже, зменшити навантаження на апарат суду.

Ця книжка – poradnik щодо того, де і як Ви можете ознайомитися з судовим рішенням. Поради можуть бути різними – залежно від того, чи є Ви стороною у справі або потенційним учасником судового процесу, журналістом чи навіть суддею.

Для людини, необізнаної у тонкощах юриспруденції, ця книжка допоможе зробити правосуддя більш доступним і зрозумілим.

Журналісту вона відкриє нові джерела інформації про діяльність однієї з трьох гілок державної влади - судової.

Правник напевне, що знайде для себе те, чого він раніше не знав, довідається про механізми доступу до судових рішень, які обов'язково стануть йому у нагоді.

Такий poradnik може бути корисним й працівникам суду – тут можна знайти бланки документів, інформаційні матеріали на дошку оголошень суду, відповіді на питання, які найчастіше турбують відвідувачів суду, багато підказок щодо законодавства.

Відкрий доступ до судових рішень є одним з принципів, який забезпечує прозорість діяльності судової влади, а також сприяє однако- вому застосуванню законодавства.

З метою впровадження цього принципу в життя 22 грудня 2005 р. прийнято Закон України «Про доступ до судових рішень». Відкритість судових рішень відповідно до статті 2 Закону забезпечується такими способами:

- 1) проголошенням судового рішення в залі судового засідання;
- 2) забезпеченням доступу до матеріалів справи та наданням копії рішення;
- 3) оприлюдненням судових рішень у мережі Інтернет;
- 4) публікацією текстів судових рішень у друкованих виданнях.

Широка відкритість судових рішень потрібна хоча б з таких міркувань:

- Процесуальне законодавство однією з підстав для оскарження судових рішень визначило наявність неоднакового застосування судами одного й того ж закону. Неоднакове застосування можна виявити лише при вивченні відповідних текстів судових рішень.
- Судові рішення є цінним джерелом інформації для правників та інших учасників судового процесу. Можливість вивчати практику судів вищого чи навіть того самого рівня полегшує суддям вирішення подібних справ. Знаючи судову практику з того чи іншого питання, можна передбачити, яким буде рішення у подібній справі.
- Відкритість судових рішень повинна стримувати суддів від одвертих зловживань. Знаючи, що «замовне» рішення може легко стати темою громадського розголосу, суддя не наважиться у рішеннях чорне називати білим, а біле чорним.

Принцип публічного проголошення рішення у залі судового засідання після закінчення розгляду справи закріплено у статті 6 Європейської Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, а також усіх українських процесуальних кодексах.

За статтю 6 Конвенції

«Судове рішення проголошується публічно, але преса і публіка можуть бути не допущені в зал засідань протягом усього судового розгляду або його частини в інтересах моралі, громадського порядку чи національної безпеки в демократичному суспільстві, якщо того вимагають інтереси неповнолітніх або захист сторін, або - тією мірою, що визнана судом суворо необхідною, - коли за особливих обставин публічність розгляду може зашкодити інтересам правосуддя».

Після виходу суду з нарадчої кімнати головуючий зачитує текст судового рішення. Під час проголошення рішення зазвичай присутні як особи, які беруть участь у справі, так і громадськість у залі судового засідання.

Іноколи судові рішення можуть бути проголошені і в прямому ефірі телебачення, як це було у справі про визнання неправомірними дій Центральної виборчої комісії щодо встановлення результатів повторного голосування з виборів Президента України та складання протоколу про результати повторного голосування з виборів Президента України від 24 листопада 2004 р., яку розглядав Верховний Суд України. Але це поки що, мабуть, єдиний випадок у сучасній історії України.

Правила проголошення судових рішень у різних видах судочинства дещо відрізняються.

Цивільне судочинство. Рішення суду у цивільних справах проголошується негайно після закінчення судового розгляду і прилюдно, крім випадків, коли розгляд проводився у закритому судовому засіданні. Рішення проголошується повністю, а у разі складності справи та відкладення у зв'язку з цим виготовлення рішення у повному обсязі – можуть бути проголошені лише його

вступна та резолютивна частини. Після цього головуючий роз'яснює зміст рішення, порядок і строк його оскарження. У разі проголошення у судовому засіданні лише вступної та резолютивної частин судового рішення суд повідомляє, коли особи, які беруть участь у справі, зможуть ознайомитися з повним рішенням суду.

АДМІНІСТРАТИВНЕ СУДОЧИНСТВО

Судове рішення в адміністративній справі, ухвалене у відкритому судовому засіданні, проголошується прилюдно. Однак, якщо судовий розгляд відбувався у закритому судовому засіданні, прилюдно проголошується лише резолютивна частина рішення. Рішення проголошується повністю, але, як і в цивільному судочинстві, у разі складності справи можуть бути проголошені лише вступна та резолютивна частини постанови суду. Після цього головуючий роз'яснює зміст рішення, порядок і строк його оскарження.

ГОСПОДАРСЬКЕ СУДОЧИНСТВО

Рішення у господарській справі проголошується суддею у судовому засіданні після закінчення розгляду. За згодою сторін суддя може оголосити лише вступну та резолютивну частини рішення, про що зазначається у протоколі судового засідання. У такому разі повне рішення складається і підписується протягом п'яти днів з дня проголошення його вступної та резолютивної частин.

КРИМІНАЛЬНЕ СУДОЧИНСТВО

Після підписання вироку і виходу з нарадчої кімнати головуючий або один із суддів проголошують вирок у кримінальній справі публічно, навіть якщо справу було розглянуто у закритому судовому засіданні. Після цього головуючий роз'яснює підсудному, його законному представникові, а також потерпілому, цивільному позивачеві, цивільному відповідачеві та їх представникам зміст вироку, строки і порядок його оскарження та право подати клопотання про помилування.

КОНСТИТУЦІЙНЕ СУДОЧИНСТВО

Рішення і висновки Конституційного Суду підписуються не пізніше семи днів після прийняття та проголошуються наступного робочого дня після їх підписання.

ЯК І ХТО МОЖЕ ОТРИМАТИ ДОСТУП ДО МАТЕРІАЛІВ СПРАВИ ТА КОПІЮ СУДОВОГО РІШЕННЯ?

Письмовою інформацією щодо результатів розгляду справи, що надається особі, є також копія судового рішення. Таку копію, засвідчену

Відповідно до Закону України «Про судоустрій України»

*ніхто не може бути
обмежений у праві на
отримання в суді усної або
письмової інформації щодо
результатів розгляду його
судової справи.*

печаткою суду, мають право отримати особи, які брали участь у справі (зазвичай це сторони, треті особи, їхні представники). Особи, які не брали участі у справі, також мають право на копію судового рішення, якщо воно безпосередньо стосується їхніх прав, свобод, інтересів чи обов'язків. Крім того, усім зазначеним особам апарат суду зобов'язаний забезпечити можливість ознайомитися в суді з матеріалами справи, серед яких є й судові рішення.

Особи, які беруть участь у справі, мають право одержати копію судового рішення у справі в порядку, встановленому процесуальним законом.

ЦИВІЛЬНЕ СУДОЧИНСТВО. Копія судового рішення безкоштовно видається особі, яка бере участь у цивільній справі, на її вимогу не пізніше п'яти днів від дня проголошення рішення. Особі, яка брала участь у справі, але з якихось причин не була присутня у судовому засіданні, копія рішення безоплатно надсилається протягом такого ж строку рекомендованим листом з повідомленням про вручення.

АДМІНІСТРАТИВНЕ СУДОЧИНСТВО. Особи, які беруть участь в адміністративній справі, можуть отримати в суді копію постанови чи ухвали суду у будь-який час після їх прийняття. Копія судового рішення не пізніше наступного дня після ухвалення надсилається особі, яка бере участь у справі, але не була присутня в судовому засіданні.

ГОСПОДАРСЬКЕ СУДОЧИНСТВО. Копії рішень та ухвал у

господарській справі надсилаються сторонам, прокуророві, третім особам, що брали участь у справі, не пізніше п'яти днів з дня прийняття або вручаються цим особам під розписку.

КРИМІНАЛЬНЕ СУДОЧИНСТВО. Копія вироку у кримінальній справі вручається засудженому або виправданому в триденний строк після проголошення вироку.

Повторне надання копії судового рішення у цивільній, адміністративній господарській чи кримінальній справі оплачується сьогодні державним митом у розмірі 51 коп. за кожний аркуш копії (підпункт «и» пункту 1 статті 3 Декрету Кабінету Міністрів «Про державне мито»).

КОНСТИТУЦІЙНЕ СУДОЧИНСТВО. Копії рішення (висновку) Конституційного Суду надсилаються наступного робочого дня після його офіційного оприлюднення суб'єктові права на конституційне подання чи конституційне звернення, з ініціативи якого розглядалася справа, до Міністерства юстиції, а також до органу влади, що прийняв правовий акт, який був предметом розгляду в Конституційному Суді.

Особи, які не беруть (не брали) участі у справі, мають право на доступ до судового рішення за правилами Закону України «Про доступ до судових рішень». Такі особи можуть ознайомитися з судовим рішенням у повному обсязі лише у разі, якщо воно безпосередньо стосується їхніх прав, свобод, інтересів чи обов'язків.

Вони можуть вимагати від апарату суду забезпечити:

- 1) доступ до матеріалів справи;
- 2) ознайомлення з судовим рішенням у повному обсязі;
- 3) отримання копії рішення, що виготовлена апаратом суду;
- 4) виготовлення копії рішення самостійно за допомогою власних технічних засобів в приміщенні суду.

Для реалізації одного чи декількох з цих прав особі потрібно звернутися до апарату відповідного суду з письмовою заявою, яка повинна містити обґрунтування, чому судові рішення безпосередньо стосуються її прав, свобод чи інтересів.

Як написати заяву – дивись **Бланк заяви**. При підготовці заяви найбільше уваги слід приділити обґрунтуванню того, що рішення безпосередньо стосується інтересів даної особи, - і доводи повинні бути переконливими. Не обов'язково вказувати усі реквізити потрібного судового рішення, треба вказати лише ті, що відомі заявникові. Але їх має бути достатньо, щоб службовець апарату суду зміг знайти відповідне судові рішення.

Бланк заяви

Заявник _____
 (найменування суду, до якого подається заява)
 ПІБ (найменування для юридичної особи),
 _____
 поштова адреса
 _____
 а також номер телефону, факсу,
 адреса ел. пошти, якщо такі є

ЗАЯВА

Мені, _____
 вказати ПІБ заявника або його представника

відомо про наявність судового рішення, яке стосується моїх інтересів (інтересів особи, яку я представляю), оскільки _____
 обґрунтувати, яким чином

_____ це рішення стосується прав, свобод, інтересів чи обов'язків заявника

Інформація про судові рішення (вказати дані, відомі заявникові):

вид рішення:

- рішення суду
 заочне рішення
 постановою
 ухвалою
 судовий наказ

справа:

- цивільна
 кримінальна
 адміністративна
 господарська
 про адміністративне правопорушення

дата ухвалення рішення:

«__» _____ р.

номер справи:

№ _____

сторони:

_____

суть рішення:

_____

Інші відомості про судові рішення _____

У зв'язку з тим, що це судові рішення стосується моїх інтересів (особи, яку я представляю), на підставі статті 9 Закону України «Про доступ до судових рішень» **прошу:**

(вибрати необхідну вимогу)

- надати можливість ознайомитися із зазначеним судовим рішенням у повному обсязі
 надати можливість виготовити копію судового рішення за допомогою власних технічних засобів (фотоапарат, портативний копіювальний апарат тощо)
 надати копію судового рішення, виготовлену апаратом суду
 надати можливість ознайомитися з матеріалами справи для оскарження судового рішення

«__» _____ 20__ р.

(підпис)

У разі подання заяви представником необхідно додати документ, який підтверджує його повноваження як представника.

У разі подання заяви представником необхідно додати документ, який підтверджує повноваження представника.

Відповідальна службова особа апарату суду розглядає заяву невідкладно, а у випадках, коли розгляд потребує додаткового вивчення, - протягом трьох робочих днів. У разі задоволення заяви до відповідного журналу про це вноситься запис із зазначенням відомостей про особу, яка звернулася з цією заявою (письмового рішення про задоволення заяви закон не вимагає).

У разі виготовлення копії судового рішення апаратом суду, такий документ повинен засвідчуватися відповідальним службовцем та печаткою суду із зазначенням дати. Копія видається за плату, розмір якої встановлюється Кабінетом Міністрів України (наразі її не встановлено, тому вона виготовляється безкоштовно).

Службовець апарату суду може відмовити у доступі до судового рішення лише у разі, якщо:

- 1) заявник не має процесуальної дієздатності або від його імені звернулася особа, яка не має на те відповідних повноважень;
- 2) матеріали справи передані до іншого суду чи на зберігання до державної архівної установи;
- 3) судові рішення безпосередньо не стосується прав, свобод, інтересів чи обов'язків заявника.

Цей перелік є вичерпним.

У доступі до судового рішення не може бути відмовлено заявнику, стосовно якого судом вжито заходів щодо забезпечення позову або запобіжних заходів.

У разі відмови у задоволенні заяви службовець апарату суду зобов'язаний видати заявнику вмотивоване письмове рішення із зазначенням порядку його оскарження.

Надання дозволу на доступ до судового рішення або відмова у цьому можуть бути оскаржені заінтересованою особою до голови суду, або ж до суду відповідно Кодексу адміністративного судочинства України.

Чимало розвинутих країн (США, Велика Британія, Франція, Німеччина тощо) вже досить довго використовують технології, що дають можливість доступу до судових рішень через мережу Інтернет. Інтернет-сторінки судів стали ефективним засобом для забезпечення прозорості судової влади, зокрема, й завдяки можливості знайти будь-яке судове рішення.

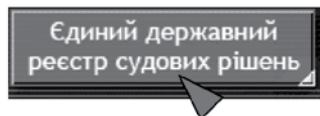
В Україні деякий час практикується загальний доступ до окремих текстів рішень Конституційного Суду, Верховного Суду та Вищого господарського суду через офіційні веб-портали цих судів. А з 1 червня 2006 року для доступу до судових рішень судів загальної юрисдикції Державна судова адміністрація на виконання Закону України «Про доступ до судових рішень» відкрила Єдиний державний реєстр судових рішень. Порядок ведення реєстру затверджений постановою Кабінету Міністрів від 25 травня 2006 року.

Єдиний державний реєстр судових рішень є автоматизованою системою збирання, зберігання, захисту, обліку, пошуку та надання електронних копій судових рішень.

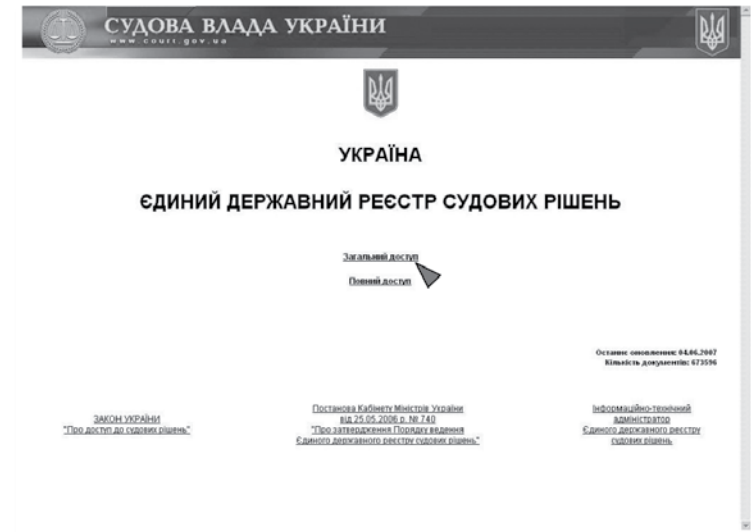
До Реєстру мають вноситись усі письмові рішення судів загальної юрисдикції – у цивільних, адміністративних, господарських, кримінальних справах, а також у справах про адміністративні проступки.

Судові рішення, внесені до Реєстру, є відкритими для безкоштовного цілодобового доступу; користувачам надаються можливості пошуку, перегляду, копіювання та роздрукування судових рішень або їхніх частин.

Для того, щоб ознайомитися з потрібним Вам рішенням, необхідно зайти на офіційний веб-портал судової влади за адресою в Інтернеті www.court.gov.ua і натиснути кнопку

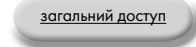

або ж відразу набрати адресу: www.reyestr.court.gov.ua. Ви потрапите на сторінку Єдиного державного реєстру судових рішень (мал. 1).

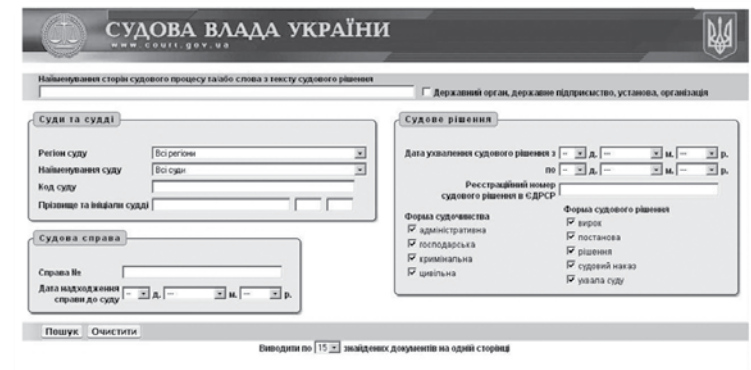

Мал. 1

Щоб розпочати роботу, натисніть кнопку

Після цього з'явиться нова сторінка (мал. 2),

Мал. 2

на якій можна проводити пошук за такими критеріями:

- 1) найменування сторін судового процесу (крім фізичних осіб);
- 2) слова з тексту судового рішення;
- 3) місцезнаходження і найменування суду;
- 4) прізвища та ініціалами суддів;
- 5) реквізити судової справи:
  - номер справи,
  - дата надходження справи до суду;
- 6) реквізити судового рішення:
  - дата (періодом) ухвалення рішення,
  - реєстраційний номер судового рішення у Єдиному державному реєстрі,
  - форма судочинства (адміністративна, господарська, кримінальна, цивільна),
  - форма судового рішення (вирок, постанова, рішення, судовий наказ, ухвала суду).

Крім того, є можливість виводити на одній сторінці одночасно від 15, 30 до 60 документів. Для вибору потрібної кількості необхідно натиснути на значок ▼ в останньому рядку сторінки та вибрати відповідне число.

Обравши відповідну комбінацію критеріїв та кількість документів на сторінці, треба натиснути кнопку

Наприклад, нам потрібно знайти рішення Києво-Святошинського районного суду Київської області від 30 січня 2007 року в одній з цивільних справ. Відповідно вибираємо у рядку «Регіон суду» – Київська, а в рядку «Найменування суду» – Києво-Святошинський районний суд. Також вказуємо відповідну дату ухвалення рішення (початкова і кінцева дати – 30 січня 2007 року), цивільну форму судочинства та форму судового рішення – рішення (мал. 3).

Мал. 3

Натискаємо

та отримуємо результат на новій сторінці (мал. 4).

№ рішення	Форма судового рішення	Дата ухвалення рішення	№ судової справи	Форма судочинства	Регіон	Назва суду	Код суду	Суддя
438134	рішення	30.01.2007	3-3474/2007 року	цивільна	Київська	Києво-Святошинський районний суд	1019	Волчок А.Р.

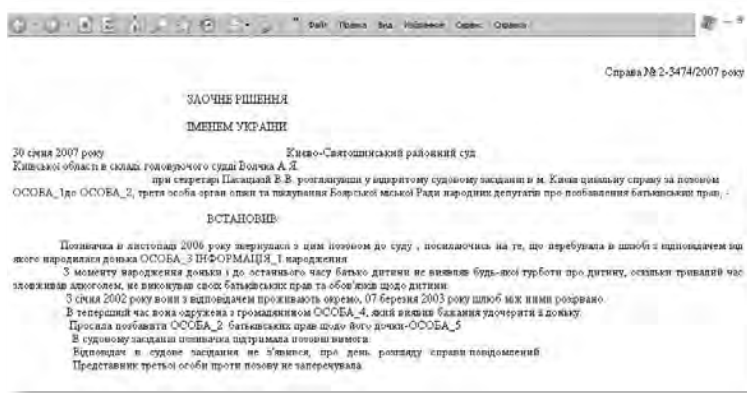
За даними критеріями пошуку знайдено 1 документ.

Новий пошук

Мал. 4

Щоб ознайомитися з текстом рішення, потрібно натиснути на його номер, після чого завантажиться нова сторінка з текстом рішення (мал. 5).

Мал. 5

З метою забезпечення права на приватність у текстах судових рішень, що відкриті для загального доступу, не можуть бути розголошені відомості, що дають можливість ідентифікувати фізичну особу. Такі відомості замінюються літерними або цифровими позначеннями (Особа 1, Особа 2, Інформація 1 тощо).

До зазначених відомостей належать імена фізичних осіб, адреси їхнього місця проживання або перебування, номери телефонів чи інших засобів зв'язку, адреси електронної пошти, ідентифікаційні номери (коди), реєстраційні номери транспортних засобів та інша інформація, що дає можливість ідентифікувати фізичну особу.

Не вилучають із текстів судових рішень прізвища та ініціали суддів, які ухвалили судові рішення, імена посадових чи службових осіб, які виконуючи свої повноваження, беруть участь у судовій справі.

У текстах судових рішень, відкритих для загального доступу, не можуть бути розголошені також відомості, для забезпечення нерозголошення яких було прийнято рішення про розгляд справи в закритому судовому засіданні.

Однак судді мають повний доступ до судових рішень, зокрема й до конфіденційної інформації, а також до державної таємниці, – щоправда, з урахуванням вимог Закону України «Про державну таємницю». Для отримання такого доступу вони повинні одержати відповідний логін і пароль у технічного адміністратора Реєстру. Для них вхід у систему передбачений через кнопку «Повний доступ» (мал. 1).

Функціонування реєстру сьогодні ще не можна вважати повноцінним. Єдиний державний реєстр судових рішень є новим корисним інформаційним ресурсом з великим потенціалом для його подальшого вдосконалення та розвитку.

У найближчий час необхідно **забезпечити внесення усіх рішень судів загальної юрисдикції**, як того вимагає Закон «Про доступ до судових рішень». Але це вимагає переходу від частково «паперової» до повністю електронної форми наповнення Реєстру, що неможливо без створення єдиної комп'ютерної мережі судів із забезпеченням комп'ютером робочого місця кожного судді. Також слід налагодити більш коректний пошук судових рішень.

Доцільним вбачається **доповнити кожне судове рішення інформаційною картою з відомостями про його стан**. Така картка може містити інформацію про те, чи набрало рішення законної сили, чи воно оскаржене, скасоване або змінене, а також відображатиме його зв'язки з іншими судовими рішеннями. Корисним було б також запровадження гіперпосилань у рішенні суду вищої інстанції на рішення судів нижчої інстанції, і навпаки.

Крім того, з метою покращення пошукових можливостей і полегшення вивчення судової практики корисно **розробити і запровадити багаторівневий тематичний класифікатор судових рішень** за взірцем тих, які використовуються в деяких електронних базах законодавства. Добре було б також організувати **пошук за ключовими словами, рівнем суду, що ухвалив рішення, інстанцією**.

Виходячи з того, що невід'ємною частиною процесу судового захисту є виконання судового рішення, у майбутньому доцільно, на наш погляд, **об'єднати Єдиний державний реєстр судових рішень із Єдиним державним реєстром виконавчих проваджень**, що дасть змогу відстежувати стан виконання конкретних судових рішень. Проте об'єднання реєстрів може стати справою більш віддаленого майбутнього – коли буде вирішено невідкладні проблеми.

Тексти окремих судових рішень можна знайти також на сайтах (сторінках) деяких судів:

www.vasu.gov.ua - сайт Вищого адміністративного суду України

www.arbitr.gov.ua - сайт Вищого господарського суду України

www.scourt.gov.ua - сайт Верховного Суду України

www.ccu.gov.ua - сайт Конституційного Суду України

В Інтернеті можна знайти й низку пошукових систем законодавства, де поряд із законодавчими актами є й судова практика. Частина з цих систем є платною.

Рішення Європейського суду з прав людини українською мовою розміщено на сайті Міністерства юстиції України за адресою **www.minjust.gov.ua/0/164** (рішення проти України), а також на Українському порталі практики Європейського суду з прав людини **www.eurocourt.org.ua**.

ЯК ПУБЛІКУЮТЬ СУДОВІ РІШЕННЯ У ДРУКОВАНИХ ВИДАННЯХ?

Закон України «Про доступ до судових рішень» кожному надає право у будь-який спосіб відтворювати рішення, що проголошені судом привселюдно, - через опублікування в друкованих виданнях, оприлюднення у засобах масової інформації, створення електронних баз даних судових рішень тощо.

Закон увів поняття офіційного опублікування судового рішення. Офіційне опублікування у друкованому виданні гарантує відповідність тексту судового рішення оригіналові, оскільки здійснюється за умови звірення тексту з оригіналом або електронною копією судового рішення, внесеною до Реєстру, та відповідного посвідчення Державної судової адміністрації. Суд при здійсненні судочинства може використовувати лише офіційно опублікований текст судового рішення або ж текст, який внесено до Реєстру. Такі правила спрямовані на запобігання фальсифікації текстів судових рішень.

Якщо судове рішення публікується офіційно, то держава зобов'язана забезпечити дотримання вимог конфіденційності, які встановлені й для оприлюднення рішень у Єдиному державному реєстрі судових рішень.

Будь-яке інше відтворення судових рішень, що проголошені у відкритому судовому засіданні, є неофіційним і не зв'язане вимогами конфіденційності. При цьому допускається редагування тексту судового рішення, але за умови, що це не спотворить його зміст.

Тексти судових рішень публікуються у різноманітних збірниках, періодичних виданнях судів – **Судова апеляція, Вісник господарського судочинства, Вісник Вищого адміністративного суду України, Вісник Верховного Суду України, Рішення Верховного Суду України, Вісник Конституційного Суду України, Судоустрій і судочинство в Україні**, а також у правничих журналах і газетах, зокрема в Юридичному віснику України, Юридичній газеті, Юридической практике, газеті Закон і бізнес тощо.

ЗАКОН УКРАЇНИ**Про доступ до судових рішень****(Відомості Верховної Ради України, 2006, №15, ст. 128)**

Цей Закон визначає порядок доступу до судових рішень з метою забезпечення відкритості діяльності судів загальної юрисдикції, прогнозованості судових рішень та сприяння однаковому застосуванню законодавства.

Стаття 1. Предмет регулювання Закону

1. Цим Законом регулюються відносини щодо забезпечення доступу до судових рішень (рішень, судових наказів, постанов, вироків, ухвал), ухвалених судами загальної юрисдикції, та ведення Єдиного державного реєстру судових рішень.

Стаття 2. Відкритість судових рішень

1. Кожен має право на доступ до судових рішень у порядку, визначеному цим Законом. Це право забезпечується офіційним оприлюдненням судових рішень на офіційному веб-порталі судової влади України в порядку, встановленому цим Законом.

2. Судові рішення можуть опубліковуватися в друкованих виданнях, поширюватися в електронній формі з дотриманням вимог цього Закону.

3. Особам, які беруть (брали) участь у справі, забезпечується доступ до судових рішень у їхній справі в порядку, встановленому процесуальним законом.

4. Особи, які не беруть (не брали) участі у справі, мають право ознайомитися з судовим рішенням у повному обсязі, якщо воно безпосередньо стосується їхніх прав, свобод, інтересів чи обов'язків, у порядку, передбаченому цим Законом.

Стаття 3. Єдиний державний реєстр судових рішень

1. Для доступу до судових рішень судів загальної юрисдикції Державна судова адміністрація України забезпечує ведення Єдиного державного реєстру судових рішень.

2. Єдиний державний реєстр судових рішень (далі - Реєстр) - автоматизована система збирання, зберігання, захисту, обліку, пошуку та надання електронних копій судових рішень.

3. До Реєстру включаються усі судові рішення судів загальної юрисдикції.

4. Порядок ведення Реєстру затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 4. Доступ до Реєстру

1. Судові рішення, внесені до Реєстру, є відкритими для безплатного цілодобового доступу на офіційному веб-порталі судової влади України.

2. Загальний доступ до судових рішень на офіційному веб-порталі судової влади України забезпечується з дотриманням вимог статті 7 цього Закону.

3. Для реалізації права доступу до судових рішень, внесених до Реєстру, користувачу надаються можливості пошуку, перегляду, копіювання та роздрукування судових рішень або їхніх частин.

4. Будь-які обмеження права вільного користування офіційним веб-порталом судової влади України не допускаються, крім випадків, визначених цим Законом.

5. Судді мають право на доступ до усіх інформаційних ресурсів Реєстру, в тому числі до інформації, визначеної статтею 7 цього Закону. Доступ суддів до державної таємниці, що міститься в судових рішеннях, забезпечується відповідно до Закону України «Про державну таємницю».

6. Право на доступ до інформаційних ресурсів Реєстру мають посадові чи службові особи, визначені порядком ведення Реєстру.

Стаття 5. Офіційне опублікування судових рішень

1. Судові рішення, внесені до Реєстру, можуть офіційно опублікуватися у друкованих виданнях.

2. Судові рішення вважаються офіційно опублікованими за умови посвідчення органом, який забезпечує ведення Реєстру, відповідності судових рішень оригіналам або електронним копіям судових рішень, внесених до Реєстру.

3. Судові рішення можуть офіційно опублікуватися в скороченому обсязі, якщо це виправдано метою видання.

4. Офіційне опублікування судових рішень повинно відповідати вимогам, встановленим статтею 7 цього Закону.

Стаття 6. Відтворення та інше використання судових рішень

1. Кожен має право повністю або частково відтворювати судові рішення, що проголошені судом прилюдно, у будь-який спосіб, у тому числі через оприлюднення в друкованих виданнях, у засобах масової інформації, створення електронних баз даних судових рішень.

2. Будь-яке редагування тексту судового рішення не повинно спотворювати його зміст.

3. Суд при здійсненні судочинства може використовувати лише текст судового рішення, який опубліковано офіційно або внесено до Реєстру.

Стаття 7. Відомості, що не можуть бути розголошені

в текстах судових рішень, відкритих для загального доступу

1. У текстах судових рішень, що відкриті для загального доступу через оприлюднення на офіційному веб-порталі судової влади або офіційне опублікування, не можуть бути розголошені відомості, що дають можливість ідентифікувати фізичну особу. Такі відомості замінюються літерними або цифровими позначеннями.

2. До відомостей, зазначених у частині першій цієї статті, належать:

- 1) імена (ім'я, по батькові, прізвище) фізичних осіб;
- 2) адреси місця проживання або перебування фізичних осіб, номери телефонів чи інших засобів зв'язку, адреси електронної пошти, ідентифікаційні номери (коди);
- 3) реєстраційні номери транспортних засобів;
- 4) інша інформація, що дає можливість ідентифікувати фізичну особу.

3. До відомостей, зазначених у частинах першій - другій цієї статті, не належать:

- 1) прізвища та ініціали суддів, які ухвалили судові рішення;
- 2) імена посадових чи службових осіб, які, виконуючи свої повноваження, беруть участь у цивільній, господарській, адміністративній чи кримінальній справах, справах про адміністративні правопорушення (проступки).

4. У текстах судових рішень, відкритих для загального доступу від-

повідно до цього Закону, не можуть бути розголошені відомості, для забезпечення нерозголошення яких було прийнято рішення про розгляд справи в закритому судовому засіданні.

Стаття 8. Захист інформації, внесеної до Реєстру

1. Інформація, внесена до Реєстру, повинна мати захист від її викрадення, перекручення чи знищення.

2. Не допускається вилучення судових рішень із Реєстру.

3. Не допускається внесення будь-яких змін до судових рішень, які внесені до Реєстру, крім випадків, що пов'язані з необхідністю виправлення помилки, допущеної під час внесення судового рішення до Реєстру чи ведення Реєстру.

4. У разі виправлення судового рішення відповідно до процесуального закону його текст у Реєстрі не змінюється. До Реєстру додатково вноситься судові рішення, яким внесено зміни до відповідного судового рішення.

Стаття 9. Доступ до судових рішень заінтересованих осіб

1. Особа, яка не бере (не брала) участі у справі, якщо судові рішення безпосередньо стосуються її прав, свобод, інтересів чи обов'язків, може звернутися до апарату відповідного суду з письмовою заявою про:

- 1) надання можливості ознайомитися із судовим рішенням;
- 2) надання можливості виготовити в приміщенні суду копії судового рішення за допомогою власних технічних засобів;
- 3) виготовлення копії судового рішення апаратом суду.

2. У заяві особа повинна обґрунтувати, чому вона вважає, що судові рішення безпосередньо стосуються її прав, свобод, інтересів чи обов'язків.

3. Заява розглядається відповідальною службовою особою апарату суду невідкладно, а якщо вона потребує додаткового вивчення, - протягом трьох робочих днів.

4. Про результати розгляду заяви службова особа апарату суду вносить запис до відповідного журналу із зазначенням відомостей про особу, яка звернулася з цією заявою.

5. Копія судового рішення, виготовлена апаратом суду, засвідчується відповідальною службовою особою апарату суду та печаткою суду із зазначенням дати.

6. Копія судового рішення видається за плату в розмірі, встановленому Кабінетом Міністрів України.

7. У наданні доступу до судового рішення належить відмовити, якщо:

- 1) до суду звернулася особа, яка не має процесуальної дієздатності, або особа від імені заінтересованої особи за відсутності відповідних повноважень;
- 2) матеріали справи передані до іншого суду чи на зберігання до державної архівної установи;
- 3) судові рішення безпосередньо не стосуються прав, свобод, інтересів чи обов'язків цієї особи.

8. Забороняється відмовляти в доступі до відповідного судового рішення заявникам, стосовно яких судом вжито заходів щодо забезпечення позову або запобіжних заходів.

9. Рішення про відмову у наданні доступу до судового рішення викладається службовою особою апарату суду в письмовій формі із зазначенням порядку його оскарження. Воно повинно бути вмотивованим.

10. Надання дозволу на доступ до судового рішення або відмова в цьому можуть бути оскаржені до голови відповідного суду або до суду в порядку, передбаченому законом.

11. За правилами цієї статті забезпечується також доступ осіб, зазначених у частині першій цієї статті, до матеріалів справи, що необхідні для оскарження судового рішення.

Стаття 10. Відповідальність за порушення вимог, встановлених цим Законом

1. Порушення правил ведення Реєстру, а також порушення права на доступ до судових рішень тягнуть за собою відповідальність згідно із законом.

2. У разі завдання особі матеріальної чи моральної шкоди внаслідок порушення її прав та інтересів, гарантованих цим Законом, вона має право на відшкодування такої шкоди.

Стаття 11. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з 1 червня 2006 року.

2. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

- 1) в абзаці першому частини першої статті 212-3 Кодексу України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до №51, ст. 1122) слова "до законів України «Про інформацію» або «Про звернення громадян» замінити словами "до законів України «Про інформацію», «Про

звернення громадян» та «Про доступ до судових рішень»;

- 2) частину першу статті 126 Закону України «Про судоустрій України» (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., №27-28, ст. 180; 2004 р., №25, ст. 354) доповнити пунктом 14-1 такого змісту:

"14-1) забезпечує ведення Єдиного державного реєстру судових рішень".

3. Кабінету Міністрів України:

- 1) протягом трьох місяців після опублікування цього Закону підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавчих актів України у відповідність із цим Законом;

прийняти нормативно-правові акти, що впливають із цього Закону, привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

- 2) не пізніше 1 червня 2006 року забезпечити постійне внесення до Єдиного державного реєстру судових рішень електронних копій судових рішень Верховного Суду України, вищих спеціалізованих судів, апеляційних та місцевих адміністративних судів, апеляційних та місцевих господарських судів, апеляційних загальних судів, а внесення судових рішень місцевих загальних судів - не пізніше 1 січня 2007 року.

Президент України

В.ЮЩЕНКО

м. Київ, 22 грудня 2005 року

№3262-IV

Закон України «Про судоустрій України» (витяг)

Стаття 9. Гласність судового процесу

1. Ніхто не може бути обмежений у праві на отримання в суді усної або письмової інформації щодо результатів розгляду його судової справи.

<...>

Цивільний процесуальний кодекс України (витяг)

Стаття 6. Гласність та відкритість судового розгляду

1. Розгляд справ у всіх судах проводиться усно і відкрито.

2. Ніхто не може бути позбавлений права на інформацію про час і місце розгляду своєї справи.

3. Закритий судовий розгляд допускається у разі, якщо відкритий розгляд може привести до розголошення державної або іншої таємниці, яка охороняється законом, а також за клопотанням осіб, які беруть участь у справі, з метою забезпечення таємниці усиновлення, запобігання розголошенню відомостей про інтимні чи інші особисті сторони життя осіб, які беруть участь у справі, або відомостей, що принижують їх честь і гідність.

4. Особисті папери, листи, записи телефонних розмов, телеграми та інші види кореспонденції можуть бути оголошені у судовому засіданні тільки за згодою осіб, визначених Цивільним кодексом України. Це правило застосовується при дослідженні звуко- і відеозаписів такого самого характеру.

5. При розгляді справ у закритому судовому засіданні мають право бути присутні особи, які беруть участь у справі, а у разі необхідності - свідки, експерти, спеціалісти і перекладачі.

6. Розгляд справи у закритому судовому засіданні проводиться з додержанням усіх правил цивільного судочинства.

7. Про розгляд справи в закритому судовому засіданні суд зобов'язаний постановити мотивовану ухвалу в нарадчій кімнаті, яка оголошується негайно.

8. Учасники цивільного процесу та інші особи, присутні на відкритому судовому засіданні, мають право робити письмові записи, а також використовувати портативні аудіотехнічні пристрої. Проведення в залі судового засідання фото- і кінозйомки, відео-, звукозапису із застосуванням стаціонарної апаратури, а також транслявання судового засідання по радіо і телебаченню допускаються на підставі ухвали суду

за наявності згоди на це осіб, які беруть участь у справі.

9. Рішення суду проголошується прилюдно, крім випадків, коли розгляд проводиться у закритому судовому засіданні. Особи, які беруть участь у справі, а також особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їх права, свободи чи обов'язки, мають право на отримання в суді усної або письмової інформації про результати розгляду відповідної справи. Особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їх права, свободи чи обов'язки, мають право знайомитися з матеріалами справи, робити з них витяги, знімати копії з документів, долучених до справи, одержувати копії рішень і ухвал.

(Частина дев'ята статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом №3570-IV від 16.03.2006)

Стаття 27. Права та обов'язки осіб, які беруть участь у справі

1. Особи, які беруть участь у справі, мають право знайомитися з матеріалами справи, робити з них витяги, знімати копії з документів, долучених до справи, одержувати копії рішень, ухвал, брати участь у судових засіданнях, подавати докази, брати участь у дослідженні доказів, задавати питання іншим особам, які беруть участь у справі, а також свідкам, експертам, спеціалістам, заявляти клопотання та відводи, давати усні та письмові пояснення судові, подавати свої доводи, міркування щодо питань, які виникають під час судового розгляду, і заперечення проти клопотань, доводів і міркувань інших осіб, користуватися правовою допомогою, знайомитися з журналом судового засідання, знімати з нього копії та подавати письмові зауваження з приводу його неправильності чи неповноти, прослуховувати запис фіксування судового засідання технічними засобами, робити з нього копії, подавати письмові зауваження з приводу його неправильності чи неповноти, оскаржувати рішення і ухвали суду, користуватися іншими процесуальними правами, встановленими законом.

<...>

Стаття 209. Порядок ухвалення рішень та постановлення ухвал, їх форма

1. Суди ухвалюють рішення іменем України негайно після закінчення судового розгляду.

2. Рішення суду ухвалюється, оформлюється і підписується в нарадчій кімнаті суддею, а в разі колегіального розгляду - суддями, які розглядали справу.

3. У виняткових випадках залежно від складності справи складання повного рішення може бути відкладено на строк не більше ніж п'ять днів з дня закінчення розгляду справи, але вступну і резолютивну частини суд повинен проголосити в тому самому засіданні, в якому закінчився розгляд справи. Проголошені вступна і резолютивна частини рішення мають бути підписані всім складом суду і приєднані до справи.

4. Ухвали суду, які оформлюються окремим процесуальним документом, постановляються в нарадчій кімнаті, інші ухвали суд може постановити, не виходячи до нарадчої кімнати.

5. Ухвали суду, постановлені окремим процесуальним документом, підписуються суддею (суддями) і приєднуються до справи. Ухвали, постановлені судом, не виходячи до нарадчої кімнати, заносяться до журналу судового засідання.

6. Ухвали, постановлені в судовому засіданні, оголошуються негайно після їх постановлення.

7. Виправлення в рішеннях і ухвалях повинні бути застережені перед підписом судді.

Стаття 218. Проголошення рішення суду

1. Рішення суду або його вступна та резолютивна частини проголошуються негайно після закінчення судового розгляду і прилюдно, крім випадків, встановлених цим Кодексом. Головуючий роз'яснює зміст рішення, порядок і строк його оскарження. У разі проголошення у судовому засіданні тільки вступної та резолютивної частин судового рішення суд повідомляє, коли особи, які беруть участь у справі, зможуть ознайомитися з повним рішенням суду.

2. Після проголошення рішення суд, який його ухвалив, не може сам скасувати або змінити це рішення.

Стаття 222. Видача або направлення копій судового рішення особам, які брали участь у справі

(Назва статті 222 в редакції Закону №2875-IV від 8.09.2005)

(Частину першу статті 222 виключено на підставі Закону №2875-IV від 8.09.2005)

2. Копії судового рішення видаються особам, які брали участь у справі, на їхню вимогу не пізніше п'яти днів з дня проголошення рішення.

3. Особам, які брали участь у справі, але не були присутні у судовому засіданні, копії судового рішення надсилаються протягом п'яти

днів з дня проголошення рішення рекомендованим листом з повідомленням про вручення.

4. Копії судових рішень повторно видаються за заявою особи за плату у розмірі, встановленому законодавством.

Кодекс адміністративного судочинства України (витяг)

Стаття 12. Гласність і відкритість адміністративного процесу

1. Особи, які беруть участь у справі, а також особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, свободи, інтереси чи обов'язки, не можуть бути обмежені у праві на отримання в адміністративному суді як усної, так і письмової інформації щодо результатів розгляду справи. Ніхто не може бути обмежений у праві на отримання в адміністративному суді інформації про дату, час і місце розгляду своєї справи та ухвалені в ній судові рішення.

2. Кожен має право знайомитися в установленому законодавством порядку із судовими рішеннями у будь-якій розглянутій у відкритому судовому засіданні справі, які набрали законної сили. Це право може бути обмежено відповідно до закону в інтересах нерозголошення конфіденційної інформації про особу, державної чи іншої таємниці, що охороняється законом.

3. Розгляд справ в адміністративних судах проводиться відкрито. Суд ухвалою може оголосити судові засідання або його частину закритими з метою нерозголошення державної чи іншої таємниці, що охороняється законом, захисту особистого та сімейного життя людини, в інтересах малолітньої чи неповнолітньої особи, а також в інших випадках, установлених законом.

4. Розгляд справи в закритому судовому засіданні проводиться з додержанням усіх правил адміністративного судочинства. Під час розгляду справи в закритому судовому засіданні можуть бути присутні лише особи, які беруть участь у справі, а в разі необхідності - експерти, спеціалісти, перекладачі та свідки.

5. Якщо під час закритого судового засідання буде встановлено, що інформація з обмеженим доступом є суспільно значимою або доступ до інформації обмежено з порушенням закону, суд постановляє ухвалу про її дослідження у відкритому судовому засіданні.

6. Під час судового розгляду справи в судовому засіданні забезпечується повне фіксування судового засідання за допомогою звукозаписувального технічного засобу.

7. Офіційним записом судового засідання є лише технічний запис, здійснений судом у порядку, встановленому цим Кодексом.

8. Особи, присутні в залі судового засідання, можуть використувати портативні аудіотехнічні засоби. Проведення в залі судового засідання фото- і кінозйомки, відео-, звукозапису із застосуванням стаціонарної апаратури, а також транслявання судового засідання по радіо і телебаченню допускаються на підставі ухвали суду за наявності згоди на це осіб, які беруть участь у справі, крім тих, які є суб'єктами владних повноважень.

9. Судове рішення, ухвалене у відкритому судовому засіданні, проголошується прилюдно. Якщо судовий розгляд відбувався у закритому судовому засіданні, прилюдно проголошується лише резолютивна частина рішення.

Стаття 49. Права та обов'язки осіб, які беруть участь у справі

<...>

3. Особи, які беруть участь у справі, мають право:

- 1) знати про дату, час і місце судового розгляду справи, про всі судові рішення, які ухвалюються у справі та стосуються їхніх інтересів;
- 2) знайомитися з матеріалами справи;
- 3) заявляти клопотання і відводи;
- 4) давати усні та письмові пояснення, доводи та заперечення;
- 5) подавати докази, брати участь у дослідженні доказів;
- 6) висловлювати свою думку з питань, які виникають під час розгляду справи, задавати питання іншим особам, які беруть участь у справі, свідкам, експертам, спеціалістам, перекладачам;
- 7) подавати заперечення проти клопотань, доводів і міркувань інших осіб;
- 8) знайомитися з технічним записом та журналом судового засідання і подавати письмові зауваження до них;
- 9) робити із матеріалів справи виписки, знімати копії з матеріалів справи, одержувати копії судових рішень;
- 10) оскаржувати судові рішення у частині, що стосується їхніх інтересів;
- 11) користуватися іншими процесуальними правами, наданими їм цим Кодексом.

4. Особи, які беруть участь у справі, можуть за власний рахунок додатково замовити та отримати в суді засвідчені копії документів і витяги з них.

Стаття 160. Порядок ухвалення судових рішень, їх форма

1. Суд приймає постанову іменем України негайно після закінчення судового розгляду.

2. Постанова приймається, складається і підписується в нарадчій кімнаті складом суду, який розглянув справу.

3. У виняткових випадках залежно від складності справи складення постанови у повному обсязі може бути відкладено на строк не більше ніж п'ять днів з дня закінчення розгляду справи. При цьому вступна та резолютивна частини постанови підписуються всім складом суду, проголошуються в тому самому засіданні, в якому закінчився розгляд справи, і приєднуються до справи.

4. Окремим документом викладаються ухвали з питань:

- 1) залишення позовної заяви без руху;
- 2) повернення позовної заяви;
- 3) відкриття провадження в адміністративній справі;
- 4) об'єднання та роз'єднання справ;
- 5) забезпечення доказів;
- 6) визначення розміру судових витрат;
- 7) продовження та поновлення процесуальних строків;
- 8) передачі адміністративної справи до іншого адміністративного суду;
- 9) забезпечення адміністративного позову;
- 10) призначення експертизи;
- 11) виправлення описок і очевидних арифметичних помилок;
- 12) відмови в ухваленні додаткового судового рішення;
- 13) роз'яснення постанови;
- 14) зупинення провадження у справі;
- 15) закриття провадження у справі;
- 16) залишення позовної заяви без розгляду;
- 17) інших питань, які вирішуються поза судовим розглядом.

Окремим документом можуть викладатися також ухвали з інших питань, які вирішуються під час судового розгляду.

5. Ухвали, які викладаються окремим документом, постановляються в нарадчій кімнаті та підписуються складом суду, який розглядає справу.

6. Ухвали, постановлені без виходу до нарадчої кімнати, заносяться секретарем судового засідання у журнал судового засідання.

7. Ухвали, постановлені в судовому засіданні, проголошуються негайно після їх постановлення.

8. Виправлення в судовому рішенні мають бути застережені складом суду, який його ухвалив.

Стаття 167. Проголошення судового рішення, видача або направлення судового рішення особам, які беруть участь у справі

1. Судове рішення проголошується прилюдно негайно після виходу суду з нарадчої кімнати. Головуючий у судовому засіданні роз'яснює зміст рішення, порядок і строк його оскарження.

2. Особи, які беруть участь у справі, можуть отримати в суді копію постанови чи ухвали суду.

3. Копія судового рішення не пізніше наступного дня після ухвалення надсилається особі, яка бере участь у справі, але не була присутня в судовому засіданні. Якщо копія рішення надіслана представникові, то вважається, що вона надіслана й особі, яку вона представляє.

4. У разі проголошення в судовому засіданні тільки вступної та резолютивної частин постанови суд повідомляє час виготовлення постанови суду в повному обсязі.

Господарський процесуальний кодекс України (витяг)

Стаття 85. Оголошення рішення та набрання ним законної сили

Прийняте рішення оголошується суддею у судовому засіданні після закінчення розгляду справи.

За згодою сторін суддя може оголосити тільки вступну та резолютивну частини рішення, про що зазначається у протоколі судового засідання.

Рішення господарського суду набирає законної сили після закінчення десятиденного строку з дня його прийняття, а у разі, якщо у судовому засіданні було оголошено лише вступну та резолютивну частини рішення, воно набирає законної сили після закінчення десятиденного строку з дня підписання рішення, оформленого відповідно до статті 84 цього Кодексу.

У разі подання апеляційної скарги або внесення апеляційного подання рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після розгляду справи апеляційною інстанцією.

(Стаття 85 в редакції Законів №251/97-ВР від 13.05.97, №2539-III від 21.06.2001)

Стаття 87. Розсилання рішень та ухвал

Рішення та ухвали розсилаються сторонам, прокурору, який брав участь в судовому процесі, третім особам не пізніше п'яти днів після їх прийняття або вручаються їм під розписку, якщо інше не передбачено цим Кодексом.

(Стаття 87 із змінами, внесеними згідно із Законами №2539-III від 21.06.2001, №850-IV від 22.05.2003)

Кримінально-процесуальний кодекс України (витяг)

Стаття 20. Гласність судового розгляду

Розгляд справ у всіх судах відкритий, за винятком випадків, коли це суперечить інтересам охорони державної або іншої захищеної законом таємниці.

Закритий судовий розгляд, крім того, допускається за мотивованою ухвалою суду в справах про злочини осіб, які не досягли шістнадцятирічного віку, в справах про статеві злочини, а також в інших справах з метою запобігання розголошенню відомостей про інтимні сторони життя осіб, які беруть участь у справі та у разі коли цього потребують інтереси безпеки осіб, взятих під захист.

Слухання справ у закритому засіданні суду здійснюється з дотриманням усіх правил судочинства.

Вироки судів у всіх випадках проголошуються публічно.

Стаття 341. Проголошення вироку

Після підписання вироку судді повертаються до залу засідання, де головує або один з суддів проголошує вирок.

Всі присутні в залі судового засідання, в тому числі і склад суду, заслуховують вирок стоячи.

Головуючий роз'яснює підсудному, його законному представникові, а також потерпілому, цивільному позивачеві, цивільному відповідачеві та їх представникам зміст вироку, строки і порядок його оскарження та право подати клопотання про помилування.

Якщо підсудний не володіє мовою, якою постановлено вирок, то після його проголошення перекладач зачитує вирок підсудному його рідною мовою або іншою мовою, якою він володіє.

(Стаття 341 із змінами, внесеними згідно з Указом Президії Верховної Ради УРСР №6834-X від 16.04.1984, Законом №1483-III від 22.02.2000)

Стаття 344. Вручення копії вироку засудженому і виправданому

Копія вироку вручається засудженому або виправданому в триденний строк після проголошення вироку.

Якщо вирок складений мовою, якої не знає засуджений чи виправданий, йому повинен бути вручений письмовий переклад вирок на його рідній мові або на мові, якою він володіє.

Закон України «Про Конституційний Суд України» (витяг)

Стаття 67. Офіційне оприлюднення рішень і висновків Конституційного Суду України

Рішення і висновки Конституційного Суду України підписуються не пізніше семи днів після прийняття рішення, дачі висновку.

Рішення і висновки Конституційного Суду України офіційно оприлюднюються наступного робочого дня після їх підписання.

Рішення і висновки Конституційного Суду України разом з окремою думкою суддів Конституційного Суду України публікуються у «Віснику Конституційного Суду України» та в інших офіційних виданнях України.

Стаття 70. Порядок виконання рішень і висновків Конституційного Суду України

Копії рішень і висновків Конституційного Суду України надсилаються наступного робочого дня після їх офіційного оприлюднення суб'єкту права на конституційне подання чи конституційне звернення, з ініціативи якого розглядалася справа, до Міністерства юстиції України, а також до органу влади, що прийняв правовий акт, який був предметом розгляду в Конституційному Суді України.

У разі необхідності Конституційний Суд України може визначити у своєму рішенні, висновку порядок і строки їх виконання, а також покласти на відповідні державні органи обов'язки щодо забезпечення виконання рішення, додержання висновку.

Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» (витяг)

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

<...>

Суд - Європейський суд з прав людини;

<...>

Рішення - а) остаточне рішення Європейського суду з прав людини у справі проти України, яким визнано порушення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод;

б) остаточне рішення Європейського суду з прав людини щодо справедливої сатисфакції у справі проти України;

в) рішення Європейського суду з прав людини щодо дружнього врегулювання у справі проти України;

Стягувач - а) заявник до Європейського суду з прав людини у справі проти України, на користь якого постановлено рішенням Європейського суду з прав людини або з яким досягнуто дружнього врегулювання, чи його представник, чи його правонаступник;

б) особа (група осіб), на користь якої рішенням Європейського суду з прав людини визначено обов'язок України в міждержавній справі;

<...>

Орган представництва - орган, відповідальний за забезпечення представництва України в Європейському суді з прав людини та виконання його рішень¹;

оригінальний текст - офіційний текст, виконаний офіційною мовою Ради Європи: а) Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року та протоколів до неї; б) рішення та ухвали Європейського суду з прав людини; в) ухвали Європейської комісії з прав людини.

Стаття 4. Стилий виклад Рішення

1. Протягом трьох днів від дня одержання повідомлення про набуття Рішенням статусу остаточного орган представництва готує та надсилає для опублікування в газетах "Урядовий кур'єр" і "Голос України" стислий виклад Рішення українською мовою (далі – стислий виклад Рішення), який має включати:

а) офіційну назву Рішення мовою оригіналу та в перекладі українською мовою;

¹ Сьогодні це Міністерство юстиції України (прим. упорядника).

- б) номер заяви до Суду;
- в) дату постановлення Рішення;
- г) стислий виклад фактів у справі;
- д) стислий виклад питань права;
- е) переклад резолютивної частини Рішення.

2. Зазначені у частині першій цієї статті видання публікують стислий виклад Рішення протягом семи днів від дня його одержання.

Стаття 5. Сповіщення про Рішення

1. Протягом трьох днів Орган представництва надсилає стислий виклад Рішення Стягувачеві, Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини, всім державним органам, посадовим особам та іншим суб'єктам, прямо причетним до справи, за якою постановлено Рішення, разом з копією оригінального тексту.

Стаття 6. Переклад та оприлюднення Рішення

1. З метою виконання заходів загального характеру держава забезпечує переклад та опублікування повних текстів Рішень українською мовою спеціалізованим у питаннях практики Суду юридичним виданням, що має поширення у професійному середовищі правників.

2. Автентичність перекладу повних текстів Рішень засвідчується Органом представництва.

3. Визначення видання, яке здійснюватиме переклад та опублікування повних текстів Рішень, а також замовлення необхідної кількості примірників видання з метою забезпечення судів, органів прокуратури, юстиції, внутрішніх справ, служби безпеки, установ виконання покарань, інших зацікавлених суб'єктів провадяться на конкурсній основі Органом представництва.

4. Забезпечення суддів опублікованим перекладом повних текстів Рішень покладається на державний орган, відповідальний за організаційно-матеріальне забезпечення судів.

Про доступ до судового рішення особи, яка не брала участі у справі

ШАНОВНІ ВІДВІДУВАЧІ СУДУ!

Відповідно до Закону України «Про доступ до судових рішень» особа, яка не брала участі у справі, якщо ухвалене у цій справі судове рішення безпосередньо стосується її прав, свобод, інтересів чи обов'язків, має право на:

- 1) доступ до матеріалів справи;
- 2) ознайомлення з судовим рішенням у повному обсязі;
- 3) отримання копії рішення, що виготовлена апаратом суду;
- 4) виготовлення копії рішення самостійно за допомогою власних технічних засобів в приміщенні суду.

Щоб реалізувати це право, потрібно звернутися до апарату суду з письмовою заявою. Заява повинна містити обґрунтування, чому саме особа вважає, що судове рішення безпосередньо стосується її прав, свобод, інтересів чи обов'язків.

Така заява розглядається відповідальною службовою особою апарату суду невідкладно, а у випадках, коли розгляд потребує додаткового вивчення, - протягом трьох робочих днів.

У разі виготовлення копії судового рішення апаратом суду таку копію засвідчує відповідальна службова особа своїм підписом та печаткою суду із зазначенням дати.

Службова особа апарату суду відмовляє у доступі до судового рішення лише у разі, якщо:

- 1) заявник не має процесуальної дієздатності або від його імені звернулася особа, яка не має на те відповідних повноважень;
- 2) матеріали справи передані до іншого суду чи на зберігання до державної архівної установи;
- 3) судове рішення безпосередньо не стосується прав, свобод, інтересів чи обов'язків заявника.

У доступі до судового рішення не може бути відмовлено заявнику, стосовно якого судом вжито заходів щодо забезпечення позову або запобіжні заходи.

У разі відмови в доступі службова особа апарату суду видає вмотивоване письмове рішення про таку відмову із зазначенням порядку його оскарження.

Надання дозволу на доступ до судового рішення або відмова у цьому можуть бути оскаржені до голови суду або через подання адміністративного позову до суду за правилами адміністративного судочинства.

Службовою особою, яка відповідає за надання доступу до судових рішень, є _____ (кабінет № _____).

Години приймання: _____

ШАНОВНІ ВІДВІДУВАЧІ СУДУ!

Відповідно до Закону України «Про доступ до судових рішень» від 22 грудня 2005 року кожен має можливість знайомитися з текстами судових рішень за допомогою **Єдиного державного реєстру судових рішень** в мережі Інтернет. Реєстр знаходиться на офіційному веб-порталі судової влади за адресою:

<http://reyestr.court.gov.ua>

Реєстр забезпечує безоплатний доступ до текстів судових рішень судів загальної юрисдикції за вилученням:

- 1) імен (імені, по батькові, прізвища) фізичних осіб;
- 2) адрес місця проживання або перебування фізичних осіб, номерів телефонів чи інших засобів зв'язку, адрес електронної пошти, ідентифікаційних номерів (кодів);
- 3) реєстраційних номерів транспортних засобів;
- 4) іншої інформації, що дає можливість ідентифікувати фізичну особу;
- 5) відомостей, для забезпечення нерозголошення яких було прийнято рішення про розгляд справи в закритому судовому засіданні.

Обравши розділ **Загальний доступ**, Ви маєте можливість провести пошук судового рішення за:

- 1) найменуванням сторін судового процесу (юридичних осіб);
- 2) словами з тексту судового рішення;
- 3) місцезнаходженням і найменуванням суду;
- 4) прізвищами та ініціалами суддів;
- 5) реквізитами судової справи:
  - номером справи,
  - датою надходження справи до суду;
- 6) реквізитами судового рішення:
  - датою (періодом) ухвалення рішення,
  - реєстраційним номером судового рішення у Єдиному державному реєстрі,
  - формою судочинства (адміністративна, господарська, кримінальна, цивільна),
  - формою судового рішення (вирок, постанова, рішення, судовий наказ, ухвала суду).

Після заповнення відповідних полів (не обов'язково усіх) треба натиснути кнопку **Пошук**. Пошукова система виведе результати пошуку: кількість знайдених судових рішень і їхні реквізити. Щоб завантажити текст судового рішення, необхідно натиснути на його номер.